

Večer predtým, ako som mal stáť modelom v umeleckej škole, som bol nervózny a vystrašený. Rozopol som si košeľu a vyzliekol si ju. Potom som si rozopol nohavice a dal dole. A tielko. Spodky. V ponožkách som sa postavil pred zrkadlo na chodbe. Počul som, ako na ihrisku na druhej strane ulice kričia deti. Nad hlavou som mal šnúru od žiarovky, ale nepotiahol som ju. Díval som sa na seba vo svetle, ktoré ostávalo. Nikdy som si o sebe nemyslel, že som krásavec.

Mama a tety mi v detstve vravievali, že *keď vyrastiem, budem pekný*. Bolo mi jasné, že nevyzerám bohvieako, ale dúfal som, že nakoniec preda len opekniem. Neviem, čo som si myslel: že sa mi zmenšia ušiská, ktoré vytŕčali v nedôstojnom uhle alebo že mi prestanú rásť, zatiaľ čo hlava porastie ďalej? Že sa mi vlasy, ktoré pripomínali záchodovú štetku, narovnajú a budú svetlejšie? Že moja tvár, od ktorej som si naozaj nemohol veľa sľubovať – ťažké žabie viečka, tenké pery –, sa nejakou premení na niečo menej poľutovaniahodné? Dlhé roky som sa ráno zobúdzal s nádejou a kráčal k zrkadlu. A robil som to aj vtedy, keď som bol už na akúkoľvek nádej priveľký. Rástol som a nič sa nezlepšovalo. Naopak, v puberte to bolo ešte horšie, lebo som stratil typickú detskú milotu a pôvab. V roku, keď som mal *bar micva*, ma postihla pohroma v podobe akné, ktorá ma sužovala štyri roky. Napriek tomu som neprestal dúfať. Len čo zmizlo akné, zatrubili na ústup vlasy, akoby sa chceli dištancovať od mojej nemožnej tváre. Uši, potešené zvýšenou pozornosťou, ktorej sa im takto dostalo, sa akoby ešte väčšmi natiahli do svetla reflektorov. Viečka poklesli – niektoré svaly sa podľa všetkého pridali na stranu uší – a obočie začalo žiť vlastným životom: na chvíľu dosiahlo hádam všetko, čo by od neho človek mohol dúfať, ale potom tieto nádeje ďaleko prekonalo a pripomínalo neandertáľca. Dlhé roky som dúfal, že sa to vyvíbi inak, ale nikdy som sa nepozrel do zrkadla a nezamenil to, čo som v ňom videl, za niečo nereálne. Časom som o tom premýšľal čoraz menej. Potom už takmer vôbec. A preda. Je možné, že nejaká maličká časť mojej bytosti nikdy neprestala dúfať – ba aj teraz mám chvíle, keď stojím pred zrkadlom so scvrknutým pišulákom v ruke a verím, že krásne chvíle ešte len prídu.

Ráno 19. septembra, keď som sa mal stať modelom, som sa zobudil celý rozrušený. Obliekol som sa, na raňajky som zjedol tyčinku Metamucil, potom som išiel na záchod a čakal. Polhodinu nič, ale optimizmus ma neopúšťal. Potom sa mi podarilo vypustiť zopár bobkov. Plný nádeje som čakal ďalej. Nie je vylúčené, že zomriem, keď budem so spustenými gaťami sedieť na záchodovej mise. Napokon, trávim tam kopu času. A to ma privádza k ďalšej otázke: kto ma uvidí mŕtveho ako prvý?

Umyl som sa vo vani špongiou a obliekol. Čas sa vliekol. Keď som už ďalej nemohol čakať, nastúpil som na autobus a vyrazil cez celé mesto. Novinový inzerát som mal poskladaný do štvorčeka vo vrecku a niekoľkokrát som ho vytiahol, aby som sa pozrel na adresu, hoci som ju vedel naspamäť. Chvíľu mi trvalo, kým som našiel tú

správnou budovu. Spočiatku som si myslel, že ide o nejaký omyl. Trikrát som prešiel okolo nej, kým som si uvedomil, že to musí byť ona. Bol to starý sklad. Vchodové dvere boli zhrdzavené a pootvorené len vďaka kartónovej škatuli, ktorá v nich stála. Na okamih som si pomyslel, že ma sem ktosi nalákal, aby ma zabil a okradol. Predstavil som si, ako ležím v mláke krvi na dlážke.

Zamračilo sa a spustil sa dážď. Bol som vďačný za vánok a kvapky na tvári, lebo som si uvedomil, ako málo času mi ešte v živote ostáva. Stál som tam ako vrastený do zeme; nedokázal som ísť ďalej, ale ani sa vrátiť. Nakoniec som začul znútra smiech. Vidíš, aký si smiešny, pomyslel som si. Načiahol som sa za kľučkou na dverách, keď sa vtom prudko otvorili. Vyšlo z nich dievča vo svetri, ktorý jej bol veľký. Potiahla si rukávy. Ruky mala chudé a bledé. *Koho hľadáte?* spýtala sa. Vo svetri boli maličké dierky. Siahal jej až po kolena a vykúkala spod neho sukňa. Nohy mala holé, hoci bolo chladno. *Idem na kurz kreslenia. V novinách som čítal inzerát, ale tuná to asi nebude* – zašmátral som vo vrecku kabáta. Ukázala mi smerom hore. *Druhé poschodie, prvé dvere vpravo. Ale kurz sa začína až o hodinu.* Pozrel som sa hore na budovu. *Predpokladal som, že budem blúdiť, a tak som prišiel skôr,* povedal som. Chvela sa od zimy. Vyzliekol som si kabát. *Nech sa páči, oblečte si ho, lebo prechladnete.* Mykla plecami, ale inak sa nepohla. Ruku som mal natiahnutú dovedy, kým nebolo jasné, že si ho nevezme.

Nemal som viac čo povedať. Boli tam schody, a tak som po nich vykročil. Búšilo mi srdce. Premýšľal som, či sa nezvrtnúť a nevrátiť sa: okolo dievčaťa, po špinavej ulici, cez celé mesto, do svojho bytu, kde ma čakala práca. Som ja len blázon, keď som si myslel, že sa všetci neodvrátia vo chvíli, keď si dám dolu nohavice a ostanem stáť pred nimi nahý! Keď som si myslel, že budú pokojne skúmať moje nohy plné kŕčových žíl, moje chlpaté, ovisajúce *knedelach* a začnú ich kresliť! A predsa. Nezvrtol som sa. Pridržal som sa zábradlia a vyšiel som po schodoch hore. Počul som, ako dážď šľahá do strešného okna. Dnu presvitalo špinavé svetlo. Na konci schodiska sa začínala chodba. V miestnosti naľavo akýsi muž maľoval veľké plátno. Miestnosť napravo bola prázdna. Stál tam kváder potiahnutý čiernym zamatom a okolo neho v nepravidelnom kruhu skladacie stoličky a stojany. Vošiel som dnu, sadol som si a čakal.

Po polhodine začali prichádzať ľudia. Akási žena sa ma spýtala, kto som. *Prišiel som na inzerát,* odvetil som. *Zatelefonoval som a hovoril s nejakou ženou.* Uľavilo sa mi, keď som videl, že chápe. Ukázala mi, kde sa mám vyzliecť – v kúte za provizórnym závesom. Postavil som sa tam a ona ho zatiahla. Počul som jej vzdáľujúce sa kroky a chvíľu som tam ešte nehybne stál. Po chvíli som si zobul topánky. Úhľadne som ich postavil vedľa seba. Stiahol som si ponožky a strčil do topánok. Rozopol a vyzliekol som si košeľu; visel tam vešiak, tak som ju naň zavesil. Počul som, ako vŕzgajú stoličky a ktosi sa smeje. Odrazu som už nestál o to, aby ma videli. Najradšej by

som bol schmatol topánky, nenápadne sa vytratil z miestnosti, zišiel dolu schodmi a vypadol odtiaľ. A predsa. Rozopol som si nohavice. Vtom mi zišlo na um: čo vlastne znamená „nahý“?

Naozaj to znamená bez spodnej bielizne? Čo ak čakajú, že sa pred nich postavím v spodkoch a ja vyjdem s hompálajúcim sa, veď viete čím? Siahol som do vrecka nohavíc po inzeráte. *NAHÉ MODELY*, stálo tam. Nebuď idiot, povedal som si. Nie sú to nijakí amatéri. Keď som mal trenky na kolenách, začul som kroky tej ženy. *Všetko v poriadku?* Ktosi otvoril okno a v daždi presvišťalo okolo auto. *Áno, áno. Hned' prídem.* Pozrel som sa dolu. Bola tam maličká škvrnka. Črevá. Nikdy mi neprestanú naháňať hrôzu. Stiahol som si spodky a zmotal do gule.

Pomyslel som si: možno som sem predsa len prišiel zomrieť. Veď či nie je pravda, že som ten sklad ešte nikdy nevidel? Možno sú všade vôkol mňa anjeli. To dievča vonku, jasné, ako som si to mohol nevšimnúť, aké len bolo bledé! Stál som bez pohnutia. Začalo mi byť zima. Pomyslel som si: takto si ťa vezme smrť. Nahého v opustenom sklade. Zajtra Bruno zíde o poschodie nižšie, zaklope mi na dvere, ale nik mu neotvorí. Odpusť, Bruno. Rád by som sa s tebou rozlúčil. Mrzí ma, že som ťa sklamal, keď som napísal iba zopár stránok. Potom mi zišlo na um: moja kniha. Kto ju nájde? Vyhodí ju spolu s ostatnými vecami? Hoci som si myslel, že ju píšem pre seba, pravda bola taká, že som chcel, aby si ju niekto prečítal.

Zavrel som oči a nadýchol sa. Kto mi umyje telo? Kto bude nado mnou odriekať *kadiš*? Pomyslel som si: matkine ruky. Odtiahol som záves. Srdce mi skákalo až v krku. Vykročil som a žmúriac do svetla som sa postavil pred nich.

Nikdy som nemal veľké ambície.

Raz-dva som sa rozplakal.

Nemal som hlavu na učenie.

Často ma zrádzali slová.

Kým sa iní modlili, ja som len pohyboval perami.

Prosím.

Žena, ktorá mi ukázala, kde sa mám vyzliecť, mi kývla smerom ku kváдру potiahnutému zamatom.

Postavte sa sem.

Vykročil som tam. Na stoličkách s podložkami na písanie sedeli asi dvanásť. Bolo medzi nimi aj to dievča vo veľkom svetri.

Cíťte sa ako doma.

Nevedel som, ktorým smerom sa mám obrátiť. Sedeli v kruhu, kamkoľvek by som sa otočil, vždy musím dakomu otrčiť zadok. Rozhodol som sa, že ostanem tak, ako som. Ruky som spustil k telu a zadíval som sa na škvvrnku na dlážke. Zdvihli ceruzky.

Nič zvláštne sa nedialo. Len som cítil pod chodidlami plyš, na rukách sa mi ježili chlípky, prsty ma ako desať malých závaží ťahali nadol. Cítil som, ako sa mi pod dvanástimi párami očí prebúdza telo. Zdvihol som hlavu. *Snažte sa nehýbať*, povedala tá žena.

Cívil som na prasklinu v betónovej dlážke. Počul som, ako ceruzy škrabú po papieri. Chcel som sa usmiať. Telo sa začínalo búriť, kolená sa chveli, chrbát mervel. Lenže. Bolo mi to jedno. Ak bude treba, bude tam stáť aj celý deň. Prešlo pätnásť, dvadsať minút. Potom tá žena povedala: *Urobíme si pauzičku a potom začneme znova s inou pózou*.

Sadol som si. Postavil som sa. Otočil som sa, takže tí, čo mi predtým videli do tváre, sa mi teraz dívali na zadok. Obracali sa listy papiera. Tak to pokračovalo ďalej, ani neviem, ako dlho. V jednej chvíli som si už myslel, že omdliem. Z ňoh sa mi vytrácal cit a znovu sa do nich vracal. Bolest' mi vháňala slzy do očí.

Dajako sa mi podarilo navliecť do šiat. Nemohol som nájsť spodky, ale bol som taký unavený, že som ich ani nehľadal. Zišiel som dolu schodmi, výdatne sa opierajúc o zábradlie. Vybehla za mnou tá žena a zakričala: *Počkajte, zabudli ste si tých pätnásť dolárov*. Vzal som ich, a keď som si ich strčil do vrečka, nahmatal som tam do gule zmotané spodky. *Ďakujem vám*. Myslel som to vážne. Bol som vyčerpaný. Ale šťastný.

Rád by som niekde povedal: snažil som sa odpúšťať. A predsa. V mojom živote boli chvíle, ba celé roky, keď ma ovládal hnev. Bol som zlý a sprostý. Do istej miery som si voľkal v zatrpknutosti. Nadbiehal som jej. Stála vonku a ja som ju pozval dnu. Gánil som na celý svet. A on gánil na mňa. Znechutene sme na seba zízali.

Zatváral som ľuďom dvere pred nosom. Prdel som, kde sa mi len chcelo. Obviňoval som pokladničky, že ma okradli o penny, ktoré som stískal v hrsti. A potom som si jedného dňa uvedomil, že som na najlepšej ceste, aby sa zo mňa stal chmuľo podobný idiotom, čo trávia holubov. Ľudia radšej prechádzali na druhú stranu ulice, len aby sa mi vyhli. Bol som ako rakovinový nádor. A aby som bol úprimný: vlastne som nebol nahnevaný. Už nie. Hnev som už dávno niekde nechal. Odložil som ho v parku na lavičku a odišiel som. A predsa. Dlho mi trvalo, kým som sa začal správať inak. Jedného dňa som sa zobudil a povedal som si: *Ešte nie je neskoro*. Prvé dni boli čudné. Úsmev som si musel nacvičovať pred zrkadlom. Ale vrátil sa mi. Bolo to, akoby som zo seba zhodil balvan. Niečoho som sa pustil a to niečo sa pustilo mňa. O niekoľko mesiacov nato som našiel Bruna.

Keď som sa vrátil z kreslenia, na dverách visel lístok od Bruna. Stálo na ňom: KDE SI? Bol som uťahaný, nechcelo sa mi vyjsť po schodoch a povedať mu to. V byte bola tma, a tak som v chodbe potiahol za šnúru od

žiarovky. Uvidel som sa v zrkadle. Vlasy, ktoré mi ešte ostali, mi vzadu stáli ako hrebeň vlny. Tvár scvrknutá, zmraštená ako slivka na slnku.

Padol som do postele oblečený, pravdaže, okrem spodkov. Už bolo po polnoci, keď zazvonil telefón. Strhol som sa zo sna, v ktorom som učil bračeka Jozefa šťat' do oblúka. Občas mám zlé sny. Ale tento medzi ne nepatrí.

Boli sme v lese a do zadku nás štípal mráz. Zo snehu stúpala para. Jozef sa s úsmevom otočil ku mne. Krásny chlapec, plavovlasý so sivými očami. Sivými ako more pod zatiahnutou oblohou alebo ako slon, ktorého som v jeho veku videl na námestí. Videl som ho zreteľne ako živého, stál v lúčoch slnka, v ktorých sa mihotal prach.

Neskôr si nik nepamätal, že ho videl, a pretože im nešlo do hlavy, odkiaľ by sa v Slonime vzal slon, nikto mi neveril. Ale ja som ho videl.